

Bloemrijke berm langs fietspad in Woerden ©WiebeKreton

KNNV Woerden

Nieuwsbrief juni-juli 2022

Digitale nieuwsbrief van de KNNV Woerden
Redactie Ank van Brakel en Wiebe Kreton

We streven er naar om rond de 15^e van de maand een nieuwe nieuwsbrief uit te laten gaan. Deze keer iets later vanwege de vakanties. **In de maand juli verschijnt er geen nieuwsbrief.** Belangrijke informatie wordt per mail verzonden.

Voor velen van ons is het nu echt vakantietijd, we gaan nog of zijn alweer terug. Hopelijk hebben jullie allemaal mooie plannen gemaakt en zijn met een koffervol herinneringen weer terug op honk. In deze nieuwsbrief staan enkele van die vakantieherinneringen.

In de achter ons liggende periode hebben wij als KNNV afdeling ook niet stilgezeten. In deze nieuwsbrief vindt u weer een overzicht van de komende activiteiten. Ga mee als deelnemer of meld je eens aan om zelf iets te organiseren. **Afwachten of een ander wat organiseert is leuk maar zelf het voortouw nemen is misschien nog wel leuker.**

Als KNNV Woerden afdeling zijn we net terug van een zeer geslaagde **KNNV midweek** in de buurt van Orvelte, met prachtige excursies (zie foto Dwingelderveld). Verslagen van de midweek staan in Fluitenkruid. In het najaar wordt weer een reünie georganiseerd voor de deelnemers.

Kleine karekiet ©Wiebe

De **Vogelwerkgroep** heeft op tweede pinksterdag 's morgens vroeg om 05.30 uur een excursie georganiseerd rond de Cattenbroekerplas, met name het achterste gedeelte. De volgende VWG activiteit staat gepland voor maandag 4 juli.

De **IVN/KNNV werkgroep Groene rotondes en bloemrijke bermen** is de laatste tijd betrokken bij het groenbeheer in de gemeente Woerden. Door overleg met de verantwoordelijke ambtenaren en de groenaanemers worden stappen gezet. Deze werkgroep heeft uitbreiding nodig met mensen die willen meedenken over het beheer van de bermen. En hulp bij het inventariseren van de bermen.

Hulp bij inventarisaties bermen ©Wiebe

De werkgroep is enthousiast begonnen, maar er is nog veel werk te doen. Daarom wil zij in contact komen met leden die hun kennis willen inzetten voor een mooier Woerden met

aandacht voor meer biodiversiteit, meer bloeiende planten en meer vlinders en insecten.

De werkgroep heeft een **notitie 'ecologisch groenbeheer'** geschreven over **het recht op een groene leefomgeving**. Het is bedoeling dit binnenkort aan te bieden aan de gemeenteraad van Woerden. Er wordt o.a. ook gepleit voor een stadsecoloog. Ook wordt er gewerkt aan een **Manifest** over dit onderwerp.

Soms zijn bomen aan vervanging toe, zoals hier langs het fietspad Steinhagenseweg @Wiebe

Meedenken over ons bomenbestand

Ook is er behoefte aan mensen die namens deze werkgroep mee willen denken met **Treemark** over het bomenbestand in Woerden, zowel over het onderhoud als over het aanplanten van nieuwe bomen. Treemark is door de gemeente aangewezen voor alle bomen in Woerden. Treemark wil graag meer overleg met de groene verenigingen. Meld je aan om jouw ideeën omtrent groen in de stad een gezicht te geven. **Verderop in deze nieuwsbrief staat een oproep van Astrid Somers voor input van bewoners.**

Wil je meedoen met deze gezamenlijke KNNV/IVN-werkgroep meld je dan aan bij Ton Rullmann: ton@tonrullmann.nl

Bloemrijke bermen Cattenbroekerplas @Wiebe

Ook Astrid Somers kan jouw hulp gebruiken bij het **inventariseren** van de planten en insecten rond de Cattenbroekerplas. Mail naar: astrid.somers@gmail.com

Programmaoverzicht voor juni/juli 2022

- Uitgebreide informatie, indien nodig, volgt via e-mail of in de volgende nieuwsbrief.
- Voor adressen van de werkgroepen zie laatste pagina.

Noteer alvast

Donderdag 8 september 19.30 uur lezing over De Markerwadden door dhr Ruurd Noordhuis. Samen met KNNV en IVN in het Baken in Woerden.

Zondag 3 juli Struinexcursie Natuurgebied De Kievit in Harmelen

Annie en Wiebe Kreton nemen ons mee naar De Kievit in Harmelen. Een mooi gebied van het Utrechts Landschap dat onderhouden wordt door veel vrijwilligers. Een boomgaard, een daggeldershuisje, een moes-, bloemen- en insectentuin, een poel en een groot schraal grasland met veel wilde planten. De afwisseling maakt dat er naast bloeiende planten ook veel insecten, met name libellen en vlinders te vinden zijn. Neem verrekijker en fototoestel mee.

Advies: neem zelf brood en drinken mee, er zijn fijne plekje's in de boomgaard waar we onze lunch kunnen gebruiken.

De Kievit in 2020 @Wiebe

Hoe kom je bij De Kievit:

Met de fiets vertrek vanuit Woerden om **10.30 uur vanaf Stationsplein-Zuid** (hoek Van der Valkboumanlaan en het Jan Ruijs-fietspad).

Wij verzamelen om **11.00 uur** bij De Kievit aan de Hollandse Kade in Harmelen. Ingang via pad naast Bisschopshof 2, 3481 KC in Harmelen. Vandaar groene bordje volgen. Met de auto rechtstreeks, auto in de woonwijk parkeren. Aanmelden voor 1 juli bij Marianne: struinen@woerden.knnv.nl

Maandag 4 juli Vogelwerkgroep

De werkgroepleden krijgen via mail bericht over plaats en tijd.

Maandag 18 juli
Planten- en insectenwerkgroep

De werkgroepleden krijgen via mail bericht over plaats en tijd.

Maandag 1 augustus

Geen Vogelwerkgroep ivm vakanties.

6 of 7 augustus

Struinen. Programa volgt via mail.

Maandag 15 augustus
Planten- en insectenwerkgroep

De werkgroepleden krijgen via mail bericht over plaats en tijd.

Begin augustus volgende nieuwsbrief

Volgende activiteiten starten pas weer in augustus, maar dat is geen reden om thuis te zitten wachten tot er weer wat georganiseerd wordt. Als je met een paar mensen vogels wil gaan kijken of een wegberm inventariseren of vlinders en libellen wil gaan fotograferen, laat het ons dan weten, dan kunnen we dat organiseren. Mail: wiebe-kreton@hetnet.nl of n.h.secretaris@woerden.knnv.nl

*Kleine vos op Koniginnekruid bij Cattenbroekerplas
©Wiebe*

Jaap Landman overleden

Op woensdag 25 mei kregen wij het droevige bericht dat Jaap Landman is overleden. Vanaf de oprichtingsvergadering van onze afdeling in januari 1969 was Jaap al lid en daarmee behorend tot onze oudste leden (meer dan 53 jaar). Hij was een enthousiast buitenmens en oprichter van de Albert Schweitzergroep van

Scouting in Woerden. Wij kennen Jaap van de Landschapswerkgroep op het Landgoed Linschoten, betrokken bij de oprichting van deze werkgroep, waar hij vanaf het begin actief heeft meegedaan.

De laatste jaren was dat helaas niet meer mogelijk, wat Jaap zelf ook heel jammer vond. Ik heb op de afscheidsbijeenkomst namens de KNNV Woerden wat mogen zeggen over Jaap en zijn betrokkenheid bij de KNNV. Jaap is 80 jaar geworden. Een bijzonder en integer mens.

Wiebe Kreton, voorzitter

Annelies schreef ons op 13 mei 2022:

“Wie heeft er plek voor een gierzwaluwkast”

‘Gisteren heeft Gea bij mij een gierzwaluwkast gebracht, nadat ik als antwoord op een mail van haar aan de vogelwerkgroep had gemeld dat ik hem wel kon gebruiken. Dat zal pas volgend broedseizoen worden, want hij heeft wel een opknappertje nodig. Ik weet ook niet of er al gierzwaluwen in mijn deze winter opgehangen kasten komen broeden. Als iemand een goede plek heeft, kan deze kast daar volgend jaar terecht.’

Annelies: vogels@woerden.knnv.nl

Deelname aan activiteiten/excursies

- Houd onderling voldoende afstand. Heb je aan corona gerelateerde klachten kom dan niet. Helaas is corona nog niet verdwenen.
- Reis naar excursies op eigen gelegenheid. Wil je toch met elkaar meerijden dan moet je dat zelf onderling regelen.
- Vergeet niet de autokosten met elkaar te delen. De **ANWB routeplanner** geeft een goede indicatie van de benzinekosten.

Toch een paar voorjaarszwammen gevonden

tekst en foto's van Brigitte Bloem

Hoewel een aantal specifieke soorten paddenstoelen in het voorjaar groeit, is een beetje regen wel noodzakelijk. Gelukkig heeft het een paar keer geonweerd met flinke hoosbuien (in dit lange en droge voorjaar) en kwamen deze prachtzwammen tevoorschijn. De hier getoonde zwammen zijn allemaal groot tot zeer groot en hebben fijne poriën aan de onderkant. Ik vond ze langs de Hollandse kade en in het bos achter Kasteel Huize Harmelen.

De **Peksteel** (*Polyporus badius*) groeit op rottend hout, vaak in vochtige, donkere hoeken van loofbos. Deze stonden in het bos verscholen onder struiken achter Kasteel Huize Harmelen, maar ze groeien ook langs de Hollandse kade bij Harmelen. Komt zeer algemeen voor met een voorkeur voor een vochtige bodem.

Ook waren er veel **Zadelzwammen** (*Polyporus squamosus*) in de omgeving van Harmelen te zien, vaak langs slootkanten. Ze zijn te vinden tussen mei en december met een piek in mei. Ze groeien vooral op dood hout in vochtige, voedselrijke omgevingen (westen en noorden van het land), veroorzaken witrot, en kunnen wel 60 cm breed worden.

Ten slotte zijn de **Zwavelzwammen** (*Laetiporus sulphureus*) net grote lampionnen in het bos. Ze kleuren van knalgeel tot knaloranje en alles ertussenin als ze jong zijn, later worden ze wittig en brokkelig. Ze zijn overal te vinden en parasiteren onder andere op eiken, echter alleen zwakke bomen worden aangetast door de bruinrot die ze veroorzaken. Op de foto is een beginnende Zwavelzwam te zien als knalgele dopjes op de boom, na twee weken bereikt hij zijn volwassen staat en na twee maanden is hiervan niet veel meer over.

Bronnen:

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=19957>

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=19645>

<https://waarneming.nl/species/15913/>

<https://www.verspreidingsatlas.nl/0382020>

TVTAS?

Door George de Wrede

Vroeger werd het basisonderwijs aangeduid met 'lagere school' en werden onderwijzers juf of meester genoemd. Het was de tijd van jaartallen leren, tafels opdreunen en klassikaal kennis vergaren. Je leerde daar dingen die je een leven lang nooit meer vergat.

Een handig ezelsbruggetje uit die tijd was het woord TVTAS. Dit diende om de volgorde van de Waddeneilanden te onthouden. Afhankelijk van uw bouwjaar weet u vast nog van die vijf bewoonde en meest noordelijk gelegen eilanden van Nederland. Van links naar rechts op de kaart heten ze Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.

Afb. 1 en 2: Het eiland Terschelling op de kaart van Nederland en een foto van het wad bij eb.

Dankzij de meesterlijke prestaties van mijn onderwijzer wist ik bovendien dat ik naar Harlingen moest reizen om per veerboot naar Terschelling te kunnen varen.

Ons onderkomen bevindt zich ver van alle drukte in aankomstplaats West-Terschelling. Met de Boschplaat in de buurt, de duinen aan de Noordzeekust in de voortuin en het Terschellingse wad op loopafstand, een ideale stek voor iedere natuurliefhebber.

Gezeten op het royaal bemeten erf horen mijn lief en ik boven ons hoofd de roep van overvliegende grutto's en tureluurs. Dichtbij 'acteren' heggemus en groenling en krijsen grote eksters ons de oren van het hoofd. In de vroege avond is het duingebied een walhalla voor vogelaars. Tapuiten, glanskoppen, de bruine kiekendief alsook de koekoek kun je hier eenvoudig niet missen. Gelijk de koekoeksklok van wijlen mijn

grootmoeder klinkt zijn roep luid en duidelijk. Helaas maakt ie er qua tijdsaanduiding een zootje van. Maar ach, wie maalt er nou om het juiste uur op dit eiland? De nachtegaal, die wij loepzuiver horen zingen, in ieder geval niet.

Wie het buitendijkse fietspad kiest om richting West-Terschelling te fietsen heeft bij eb de hoofdprijs te pakken als het gaat om het doen van waarnemingen. Met een gewone verrekijker heb je de scholeksters, lepelaars, bergeenden, steenlopers, bontbekplevieren, wulpen, rotganzen, kluten, kokmeeuwen onmiddellijk in het snotje.

Afb. 3 en 4: steenloper en kluut als typische vogels van het wad.

Op een later tijdstip zien we met de telescoop onze gevederde vriendjes tot in detail. Harde wind dwingt ons echter tot observaties op kniehoogte. Fietsen zonder ondersteuning is hier sowieso wel een dingetje hoor! Maar ga maar eens toegeven aan je echtgenote dat je een verkeerde keuze hebt gemaakt door slechts één elektrische fiets te bestellen in plaats van twee.

Wie zeurt er trouwens over vermoeidheid als ie nabij de haven van West-Terschelling een heuse goudvink ziet? Ook plantenliefhebbers komen hier aan hun trekken. De Harlekijn orchidee van de rode lijst bloeit hier uitbundig.

Afb. 5, 6, 7, 8: goudvink, natuurschoon in de duinen, de harlekijnorchis, de blauwe haarkwal.

Als je naast natuur ook van cultuur houdt zit je op dit eiland gebakken. Wonderlijke waarheden passeren de revue. Natuurlijk kende ik, dankzij de Vaderlandse geschiedenis, wel meester's verhaal over het Behouden Huys op Nova Zembla. Maar dat Willem Barentsz van Terschelling kwam wist ik dan weer niet. Laat staan dat ik weet had van het grote Romeinse fort Flevum nabij het woud van Baduhenna.

Terschellingers uit meer recente tijden waren eveneens echte mannetjesputters! Hoe vaak hebben er niet dankzij hen heldhaftige reddingsacties plaatsgevonden op zee? Je leven wagen om dat van anderen te sparen?....Ga er maar aanstaan. Hierbij vergeleken stelt mijn poging om de blauwharige kwal op het strand van dichtbij te bestuderen toch wel erg weinig voor.

Enfin, u begrijpt het al, dat derde eiland in het rijtje van vijf is een echte aanrader. Laat u ons tijdens uw bezoek nog even weten wat u er zelf van vond? Flessenpost is tenslotte gratis!

Beeldrecht: de door mij gebruikte afbeeldingen, ter illustratie van deze tekst, zijn afkomstig uit eigen fotoarchief. Van internet gebruikte ik voorts een aantal afbeeldingen uit het publieke domein van Creative Commons.

Kom in actie

Treemark vraagt om input van inwoners van Woerden

Meld je aan !!!

Net voor de kap van de kastanjabomen langs het exercitieveld in Woerden. Afbeelding als illustratie.

Ter inleiding.

Huis aan huis is er in Woerden een folder van Treemark gebracht over het bomenbestand in de gemeente Woerden waarin o.a. een oproep wordt gedaan om mee te denken over het bomenbestand in Woerden en met name in jouw woonomgeving.

Astrid Somers heeft zich daar in verdiept en doet nu een oproep aan alle bewoners om met haar mee te doen. Zie haar schrijven hieronder.

"Beste medeleden van KNNV Woerden,

Gemeente Woerden heeft het gehele bomenbeleid overgedragen aan de firma Treemark in Linschoten.

Treemark vraagt om input van de inwoners...!

Daarom heb ik me in hun plannen verdiept, en maak ik me nu nog meer zorgen om de biodiversiteit in de gemeente.

WIE WIL MIJ EEN BEETJE ADVISEREN OVER BOOMKEUZES of wie kent er iemand die dat zou willen?

Ik heb niet voldoende kennis van cultivars en hun nut voor de inheemse fauna en dus de biodiversiteit en van de noodzaak deze te planten i.v.m. de klimaatveranderingen.

Is het zo, dat onze eigen inheemse bomen, met hun inheemse ecosysteem, die hier al sinds de laatste ijstijd 12.000 jaar geleden voorkomen, het beste bestand zijn tegen klimaatverandering, vooral omdat de meeste soorten voorkomen van Scandinavië tot aan de Middellandse Zee? Deze soorten zijn al duizenden jaren in staat gebleken zich aan te passen aan temperatuurschommelingen. Exoten en nieuwe cultivars hebben nog geen robuust ecosysteem op kunnen bouwen en zijn daardoor minder sterk, denk ik.

Maar ik ben een leek en heb behoefte aan deskundige meningen. De huidige klimaatverandering gaat sneller dan ooit tevoren, dus zeker weten doen we natuurlijk niks.

En misschien zijn er juist wel cultivars die wel goed zijn voor de biodiversiteit?

De volgende punten verontrusten mij en zou ik graag eens met een bomenkenner sparren:

* TREEMARK PLANT VOORNAMELIJK EXOTEN EN CULTIVARS, ook waar dat niet persé nodig is. ("Japanse sierkers staat zo vrolijk") [ik zou graag meer inheemse soorten zien ivm de biodiversiteit]

(De volgende punten kom ik zelf wel uit:

* Er wordt nauwelijks iets met de boomspiegels gedaan. ("daar zetten we heesters") [geen inheemse kruiden of planten voor bijen dus]

* Ze brengen veel, extra rijke, grond aan bij de aanplant ("genoeg voor 80 jaar") [hierdoor krijg je denk ik snelgroeiende zware boomkruinen met een klein wortelstelsel, met gevaar voor omwaaien a.g.v. de zware regenbuien en hevige windstoten die we in de toekomst steeds meer gaan zien]

* Hoe snel moet een boom weg ("als hij niet meer groeit halen we hem weg") [een boom is als je alles meerekent pas na 3 tot 6 jaar CO2 neutraal en duurzaam]

* Treemark houdt van bomen op een rijtje, ook in het buitengebied : ("het laan-karakter geeft een chique uitstraling")

* Er worden ook bomen geplant in de bermen die zijn ingezaaid en ecologisch worden gemaaid ("dat wisten we niet, was een foutje")

* Kortom: meer aandacht voor de biodiversiteit is hard nodig!"

Kom in actie en meld je aan!

Mail: astrid.somers@gmail.com

Nieuwe aanplant bomen Emmakade Woerden

KNNV Woerden vind het belangrijk dat er goed wordt nagedacht over kappen en (her)planten van bomen. Omdat we niet overal bij kunnen zijn doen wij een beroep op anderen. Heb je zelf kennis of ideeën over het groen in de stad of specifiek over bomen, of ken je anderen, neem dan contact op met Astrid.

Wiebe

Nog een oproep om mee te doen.

Leuk om te doen. Kan alleen maar ook met een groepje. Je hoeft geen specialist te zijn. Inventariseren van oeverplanten. Klik op onderstaande link voor meer informatie: <https://sites.google.com/view/oeverplanten/>

Je hoeft niet thuis te zitten deze zomer

Elk zondagmiddag is er wel iets te doen bij het NME centrum InBredius:

<https://inbredius.nl>

- 3 juli - Gluren bij de burens
- 10 juli - Imkerrijdag
- t/m 11 september - Expositie "Ode aan het landschap"
- 25 september - Oogstfeest Bredius

Omgevingsvisie en motie over Biodiversiteit aangenomen

De gemeenteraad van Woerden heeft op 9 juni gestemd over de Omgevingsvisie. De visie is aangenomen met enkele wijzigingen/amendementen. Daarnaast is bijgevoegde motie over Biodiversiteit aangenomen. Daarin wordt het college opgeroepen met een startnotitie te komen voor een Omgevingsprogramma Biodiversiteit en Natuurwaarden te komen. Hoogstwaarschijnlijk wil het nieuwe college een stadsecoloog aanstellen.

Al met al hebben onze gezamenlijke inspanningen van KNNV, IVN en Landgoed Bredius veel resultaat opgeleverd!

Hier had jouw stukje kunnen staan

Om elke maand een nieuwsbrief te maken hebben we input nodig en dan het liefst van onze leden. Heb je iets leuks meegemaakt, of een bijzondere waarneming gedaan, of is je iets opgevallen in de media, of ben je enthousiast over een mooi gebied waar je bent geweest, of heb je mooie foto's gemaakt, **deel het met ons**. Het hoeft niet lang te zijn, met een paar foto's erbij is het precies goed voor onze nieuwsbrief. Heb je groter artikel dan plaatsen we het na overleg met de auteur in ons kwartaalblad Fluitenkruid. Stuur kopij voor de nieuwsbrief naar Ank die het verzamelt. Dan kan ook jouw stukje hier de volgende keer staan. ■

Elke maand een nieuwsbrief

Elke maand maken Ank en Wiebe een nieuwsbrief met onderwerpen waarvan wij denken dat onze leden dat leuk vinden.

Kopij inleveren

Omstreeks het midden van de maand proberen we een nieuwsbrief te versturen. Heb je ook iets leuks gezien, een leuke waarneming, een vraag of een mooie foto, stuur die naar Ank. Kopij aanleveren in Word, het liefst met een foto erbij. **Foto's los aanleveren**, dus niet in de kopij plakken. Insturen kan naar:

n.h.secretaris@woerden.knnv.nl

Let op!. We hebben ongeveer een week nodig om kopij en foto's te verzamelen en de nieuwsbrief op te maken. Stuur kopij dus bijtijds in.

E-mailadressen van de werkgroepen KNNV Woerden

Vogelwerkgroep:

vogels@woerden.knnv.nl

Planten en insectenwerkgroep:

planten-insecten@woerden.knnv.nl

Paddenstoelenwerkgroep:

paddenstoelen@woerden.knnv.nl

Struingroep:

struinen@woerden.knnv.nl

Werkgroep Landschapsbeheer:

wiebe-kreton@hetnet.nl

Weidevogelwerkgroep Woerden:

weidevogels@woerden.knnv.nl

Website KNNV Woerden:

<https://woerden.knnv.nl>